

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Sžr/3/2013                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 4012200628                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 08.10.2013                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Igor Belko               |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2013:4012200628.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: R., bytom N., proti odporcovi: Okresný úrad v Nitre (pôvodne Obvodný pozemkový úrad v Nitre), so sídlom Štefánikova trieda 88, Nitra, za účasti: 1/ Hydromeliorácie š. p., so sídlom Vrakúnska 29, Bratislava, zastúpená Advocatus, s. r. o., Palackého 12, Bratislava, zastúpená konateľkou JUDr. Zdenkou Benčíkovou, 2/ Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor Nitra, so sídlom Za hydrocentrálou 6, Nitra, o preskúmanie rozhodnutia č. 2012/00056-8/04-R-I zo dňa 10. mája 2012, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sp/87/2012-27 zo dňa 01. októbra 2012, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sp/87/2012-27 zo dňa 01. októbra 2012 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu (v záhlaví rozsudku označené nesprávne), uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca ako príslušný správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon“) v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodol vo veci uplatneného nároku navrhovateľa tak, že oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 zákona nespĺňa podmienky reštitučného nároku podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona, ani žiaden z možných reštitučných titulov, a preto sa jej nenavracia vlastnícke právo ani nepriznáva právo na náhradu v časti pôvodnej nehnuteľnosti - vyvlastnenej časti parcely č. XXXX/X v k. ú. Y..

Krajský súd vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že správny orgán postupoval v intenciách zákona, správne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Po opätovnom zrušení rozhodnutia sa snažil

zadovážiť si ďalšie podklady pre rozhodnutie. Oprávnené osoby si uplatnili nárok na navrátenie vlastníctva k pozemku z dôvodu, že nehnuteľnosť neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Nárok si uplatnila pôvodná vlastníčka, ktorá zomrela a jej zákonnými dedičmi sa stali tri deti, ktoré zhodne prehlásili, že svoj podiel ponechávajú v prospech navrhovateľa. Predmetná nehnuteľnosť bola vyvlastnená na základe rozhodnutia MNV v Nitre, Odbor územného plánovania a architektúry č. OÚPA 4006/85-práv. zo dňa 07.10.1985 a za vyvlastnený pozemok bola vlastníkom vyplatená finančná náhrada. Proti vyvlastneniu nemali námietky a vyplatenú čiastku prevzali. Na pozemku je situovaný objekt čerpacej stanice, vybudovaný v rámci stavby Závlaha pozemkov Lužianky - Zbehy, pričom stavba bola daná do užívania v roku 1989. Nehnuteľnosť je zapísaná na LV ako zastavaná plocha a nádvorie a jej vlastníkom v celosti sú Hydromeliorácie š. p. Bratislava. Nehnuteľnosť nie je možné vrátiť oprávneným, pretože bola zmenená kultúra a nehnuteľnosť existuje a slúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená, a preto nie je splnená podmienka § 3 ods. 1 písm. l/ zákona. Podľa názoru krajského súdu aj ďalšie dôkazy svedčia o tom, že i keď je stavba zakonzervovaná, nie je znehodnotená a v prípade potreby by slúžila na účel na ktorý bola vybudovaná. Ostatné námietky oprávneného vyhodnotil krajský súd ako právne irelevantné, pretože suma, ktorá bola vyplatená za vyvlastnenie pôvodným vlastníkom, bola vyplatená v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi.

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky aby rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie odporcu a vec mu vráti na ďalšie konanie. Pre navrátenie vlastníctva je potrebné naplnenie dvoch podmienok, a to existencia pôvodne odňatého pozemku a neexistencia slúženia tohto pozemku na vyvlastnený účel. Pritom nestačí len vytvorenie administratívnych a faktických podmienok pre slúženie pozemku príslušnému účelu, ale musí sa preukázať reálne plnenie tohto účelu. Odporca založil svoje rozhodnutie len na listinných dôkazoch, ktoré podľa navrhovateľa preukazujú len to, že príslušné melioračné zariadenie resp. jeho časť skutočne existuje a v príslušnom čase spĺňalo technické parametre potrebné na prevádzku. Z dôkazov ale nevyplýva skutočné využívanie tohto melioračného zariadenia. Stanovisko Slovenského pozemkového fondu o tom, že melioračné zariadenie slúžilo svojmu účelu v rokoch 1989 až 1993 s následne bolo poškodené, je v rozpore so závermi vyplývajúcimi z listinných dôkazov, t. j., že by dané melioračné zariadenie bolo plne spôsobilé prevádzky v čase, ktorého sa týkajú listiny a zároveň je v rozpore s čestnými vyhláseniami, podľa ktorých dané melioračné zariadenie nikdy nebolo reálne v prevádzke. Odporca tieto rozpory neodstránil. Následne sa krajský súd nevysporiadal so žalobnými dôvodmi a svoje závery v podstate nezdôvodnil. Navrhovateľ ďalej poukázal na zásadu v pochybnostiach v prospech reštituenta vyplývajúcu z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky. Krajský súd podľa názoru navrhovateľa zákonnosť rozhodnutia odporcu nesprávne posúdil a svoje rozhodnutie náležite nezdôvodnil.

K odvolaniu sa vyjadrila zúčastnená osoba l/, ktorá s odvolaním navrhovateľa nesúhlasí. Podľa jej názoru nenastali skutočnosti nevyhnutné k navráteniu pozemku ani na poskytnutie náhrady. Pozemok bol vyvlastnený za účelom vybudovania vodohospodárskeho diela Závlaha pozemkov Lužianky - Zbehy. Na pozemku je situovaná čerpacia stanica, ktorá je v zmysle § 25 ods. 1 písm. f/ zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách vodnou stavbou. Vyvlastnená nehnuteľnosť slúžila a slúži účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Čerpacia stanica ako súčasť závlahového systému bola vybudovaná na poľnohospodársky účel, s cieľom podpory a rozvoja poľnohospodárstva pri výnimočných situáciách, napr. v období sucha. Už samotným vybudovaním bol splnený účel vyvlastnenia. Neboli preto kumulatívne splnené podmienky v zmysle ust. § 3 ods. 1 písm. l/ zákona. Vlastníctvo k pozemku nemožno navrátiť, pretože pozemok bol zastavaný. S navrhovateľom nesúhlasila ani pokiaľ ide o poukazovanie na nedostatočne vykonané dokazovanie a nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. V konaní bol preukázaný vznik čerpacej stanice a jej uvedenie do prevádzky relevantnými a výpovednými dôkazmi. Vykonanie ďalších dôkazov by bolo neehospodárne a neefektívne. Žiadala preto aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil a navrhovateľa zaviazal k náhrade trov konania za jeden úkon právnej pomoci. K vyjadreniu zúčastnenej osoby l/ sa vyjadril navrhovateľ. Pokiaľ ide o uplatnenie si trov konania, navrhovateľ uviedol, že Hydromeliorácie š. p. je štátnym podnikom, ktorý spadá pod Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a neuviedol dôvody, pre ktoré sa nechali zastúpiť externou advokátskou kanceláriou. Ide tu o základnú podmienku posúdenia účelnosti trov konania, vzhľadom na

to, že štátny podnik disponuje vlastným podnikovým právnikom a MPRV SR má právny odbor s 13 pracovníkmi. Je teda dostatočne vybavený odbornými pracovníkmi, ktorí môžu hájiť jeho záujmy v konaní. Navrhovateľ ďalej poukázal na judikatúru týkajúcu sa tejto skutočnosti. Pokiaľ ide o meritum veci, zotrval navrhovateľ na dôvodoch uvedených v odvolaní. Zúčastnená osoba 1/ sa podľa navrhovateľa vo svojom vyjadrení vyhýba preukázaniu skutočnosti, či čerpacia stanica vôbec plnila účel, na ktorý bola vybudovaná a v dôsledku čoho bol navrhovateľovi pod nátlakom vyvlastnený pozemok. Čerpacia stanica nikdy neslúžila svojmu účelu, ale navyše ako prevažná väčšina závlahových systémov nie je funkčná a niektoré závlahové systémy sú rozkradnuté. Podľa názoru navrhovateľa si odporca nezadovážil dostatok skutkových podkladov, nezistil vo veci skutočný stav a jeho právny názor je skutkovo aj právne nesprávny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 08.10.2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Dňa 01.10.2013 nadobudol účinnosť zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle § 9 ods. 4 pôsobnosť obvodných pozemkových úradov prešla s účinnosťou od 01.10.2013 na okresné úrady; v danom prípade na Okresný úrad Martin. Pod všeobecným označením odporca v texte je preto nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca ako príslušný správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona v súlade s § 46 správneho poriadku rozhodol vo veci uplatneného nároku navrhovateľa tak, že oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 zákona nespĺňa podmienky reštitučného nároku podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona, ani žiaden z možných reštitučných titulov, a preto sa jej nenavracia vlastnícke právo ani nepriznáva právo na náhradu v časti pôvodnej nehnuteľnosti - vyvlastnenej časti parcely č. XXXX/X v k. ú. Y. LV č. XX, parcela č. XXXX/X vo výmere 832 m<sup>2</sup>.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal, či odvolacie námietky navrhovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a pripojeného administratívneho spisu ako aj spisu krajského súdu dospel odvolací súd k záveru, že závery súdu prvého stupňa vychádzajú z náležitým spôsobom zisteného skutkového stavu a správnej aplikácie príslušných zákonných ustanovení.

Z administratívneho spisu vyplýva, že predmetná nehnuteľnosť bola vyvlastnená podľa § 37 ods. 2 zákona č. 138/1973 Zb. o vodách v prospech československého štátu zastúpeného organizáciou - Štátna melioračná správa v Bratislave pre účely vybudovania a prevádzky vodohospodárskeho diela Závlaha pozemkov Lužianky - Zbehy, rozhodnutím Mestského národného výboru v Nitre, Odboru územného plánovania a architektúry č. OÚPA 4006/85-práv. zo dňa 07.10.1985. Za vyvlastnené pozemky bola vlastníkom určená náhrada podľa § 2 ods. 1 vyhlášky č. 122/1984 Zb., a to v sume 10.911,10 Kčs.

Z administratívneho spisu ďalej Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že matka navrhovateľa podala žiadosť o priznanie práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 zákona dňa 14.01.2004. Po jej smrti, ostatní dediči, súrodenci navrhovateľa zhodne prehlásili, že svoj dedičský podiel vo veci uplatneného reštitučného nároku prenechávajú v prospech navrhovateľa.

Odporca vydal dňa 16.03.2010 pod č. 2010/00094-8/04-R rozhodnutie, ktorým matke navrhovateľ,

oprávnenej osobe podľa § 2 ods. 1 zákona, vzhľadom na to, že nespĺňa podmienky reštitučného nároku podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona, ani žiaden iný z možných reštitučných titulov, nenavrátil vlastnícke právo ani nepriznal právo na náhradu k predmetnej nehnuteľnosti. Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie.

Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 19Sp/6/2010-36 zo dňa 17.05.2010 zrušil rozhodnutie odporcu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, z dôvodu, že vo veci bolo potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie, pretože zistenie skutkového stavu, z ktorého rozhodnutie vychádzalo je nedostačujúce na posúdenie veci. Úlohou správneho orgánu bolo v ďalšom konaní zistiť, či pozemok prešiel do vlastníctva štátu na základe rozhodnutia o vyvlastnení alebo bez právneho dôvodu, a ak prešiel na základe rozhodnutia, zistiť či pozemok existuje, čo bolo na ňom vybudované, čo sa na ňom nachádza a či slúžil účelu alebo nikdy neslúžil účelu vyvlastnenia.

Po doplnení dokazovania vydal odporca dňa 10.05.2012 pod č. 2012/00056-8/04-R-I rozhodnutie, ktorým navrhovateľovi, vzhľadom na to, že nespĺňa podmienky reštitučného nároku podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona, ani žiaden iný z možných reštitučných titulov, nenavrátil vlastnícke právo ani nepriznal právo na náhradu k predmetnej nehnuteľnosti. Pri svojom rozhodnutí vychádzal z predložených dokladov, listov vlastníctva, vyvlastňovacieho rozhodnutia, rozhodnutia vodohospodárskeho diela do trvalej prevádzky a vyjadrení účastníkov konania. Z odôvodnenia odporcu vyplýva, že za vyvlastnený pozemok bola poskytnutá a prevzatá finančná náhrada, v čase vyvlastnenia bola nehnuteľnosť evidovaná v kultúre záhrada, dnes je to kultúra zastavaná plocha a nádvorie. Predmetnú parcelu nie je možné vrátiť vlastníkom, pretože je zmenená kultúra a určenú dobu slúžila na vyvlastnený účel. Nie je preto splnená podmienka § 3 ods. 1 písm. l/ zákona, že nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel na ktorý bola vyvlastnená. Dňa 20.12.1989 bolo vydané rozhodnutie o uvedení vodohospodárskeho diela do trvalej prevádzky. Odporca ďalej vo svojom rozhodnutí vychádzal z dokladov predložených zúčastnenou osobou l/, a to konkrétne zo Zmluvy č. 002/HMZ-2004 o výkone prevádzky melioračných zariadení závlahových systémov zo dňa 29.03.2004 evid. č. 5206 180 ZP Lužianky Zbehy, Zmluvy č. 002/HMZ/2006 zo dňa 01.04.2006 o výkone prevádzky HMZ podľa § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorej súčasťou je aj ČS Lužianky Zbehy, Listu č. 21/02/2002 zo dňa 21.02.2002 vo veci: „Závlahy pozemkov“ obsahujúceho predbežné požiadavky na závlahy na rok 2003 pre jestvujúce závlahy Lužianky-Zbehy, Správy o revízii elektrického zariadenia z júla a augusta 1994 čerpacej stanice Lužianky-Zbehy o tom, že je schopná prevádzky, Správy o výsledku tesnostnej - tlakovej skúšky TNS na ČS Lužianky zo dňa 25.07.1995 s výsledkom že tlaková nádoba je schopná ďalšej bezpečnej prevádzky a Správy o revízii hromozvodu z augusta 1994 ČS Lužianky-Zbehy, ktorý je schopný prevádzky.

Zákon č. 503/2003 Z. z. podľa § 1 upravuje navrátenia vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu tak, že vlastníctvo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria:

- a/ poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria,
- b/ lesný fond.

Podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená.

Podľa § 5 ods. 2 zákona rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad.

Podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd správne potvrdil rozhodnutie odporcu. Preskúmané rozhodnutie odporcu bolo aj podľa názoru odvolacieho súdu vecne správne, správny orgán správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil.

Podľa názoru odvolacieho súdu odporca dostatočne doplnil dokazovanie, tak ako mu to uložil krajský súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí a správne vyhodnotil, že na navrátenie vlastníctva k pozemkom

podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona nie sú splnené podmienky. V správnom konaní bolo dokázané, že vyvlastnený pozemok slúžil na vyvlastnený účel, a preto nie je splnená podmienka, že má ísť o nehnuteľnosť, ktorá nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená. Predmetná nehnuteľnosť bola vyvlastnená na účely vybudovania a prevádzky vodohospodárskeho diela Závlaha pozemkov Lužianky - Zbehy, teda na výstavbu čerpacej stanice. Z dôkazov obsiahnutých v spisoch vyplýva, že táto bola vybudovaná a daná do prevádzky.

Správny orgán si podľa názoru odvolacieho súdu zadovážil pre svoje rozhodnutie dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a zo skutkových okolností vyvodil správny právny záver. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že oprávnená osoba si riadne uplatnila reštitučný nárok na nehnuteľnosť, ktorá bola vyvlastnená rozhodnutím Mestského národného výboru v Nitre, Odboru územného plánovania a architektúry č. OÚPA 4006/85-práv. zo dňa 07.10.1985, avšak nebolo preukázané splnenie zákonných podmienok na navrátenie vlastníctva príp. priznanie práva na náhradu.

Námietky navrhovateľa uplatnené v odvolaní neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorý sa v dôvodoch svojho rozhodnutia dostatočne vysporiadal s námietkami navrhovateľa uplatnenými v opravnom prostriedku. K ich vyhodnoteniu nemá odvolací súd žiadne výhrady a pre ich správnosť na ne v podrobnostiach odkazuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 246c a § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP. Navrhovateľ v konaní úspech nemal a pokiaľ ide o priznanie náhrady trov konania zúčastnenej osobe 1/, ktorá si trovy uplatnila a vyčísľila vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa, tu sa odvolací súd stotožnil s argumentmi uvedenými navrhovateľom. Odvolací súd nepovažuje trovy konania zúčastnenej osoby 1/ za účelne vynaložené na uplatňovanie alebo bránenie práva v súlade s § 142 ods. 1 OSP, a to vzhľadom na to, že podľa dostupných informácií ide o štátny podnik s vlastným podnikovým právnikom, ktorý má v náplni práce okrem iného aj vypracovávanie podaní a návrhov na súdne konania a zastupovanie podniku pri súdnych konaniach. Zúčastnená osoba 1/ nepreukázala relevantný dôvod na zastupovanie externou advokátskou kanceláriou v tomto konaní, preto jej súd náhradu trov konania nepriznal.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.